

Abelias innspill til ungdomsmeldingen

Abelia er foreningen for kunnskaps- og teknologibedrifter i NHO. Vi organiserer rundt 2.800 virksomheter med ca. 65.000 årsverk. Vår visjon er "et digitalt og bærekraftig kunnskapssamfunn". Abelia har medlemmer innen blant annet IKT, rådgivning, utdanning, forskning og ideell sektor.

Regjeringen har påtatt seg en svært viktig oppgave med hovedmålet for meldingen om å utforske og beskrive hvordan skolen i større grad kan ivareta og fremme elevenes motivasjon, mestring, læring og utvikling. Et viktig mål for meldingen er å se hvordan skolen skal bli mer praktisk og variert, for økt læring og bedre trivsel.

Norge står overfor flere formidable oppgaver fremover hvis vi skal løse samfunnets store utfordringer. Økonomien skal omstilles fra en petroleumsavhengig teknologi til en økonomi som i større grad klarer å utnytte digitaliseringens muligheter for å bygge løsningene som kreves når vi skal gjennom det grønne skiftet.

Vitensentrene som en avgjørende brikke i ungdomsmeldingen

De regionale vitensentrene supplerer skolene som fysiske læringsarenaer. I tillegg gjennomfører vitensentrene omfattende oppsøkende formidling for elever og lærere ute i skolene, i hele landet. Gjennom organiserte besøk på vitensentret og oppsøkende skolebesøk, tilbys mange skoler i landet motiverende, praktiske og varierte formidlingsopplegg innen naturvitenskap og teknologi. **De regionale vitensentrene bør spille en avgjørende rolle i regjeringens videre arbeid med å gjøre skolen mer praktisk og variert, gi økt læring og bedre trivsel.**

Dagens regionale vitensentre sysselsetter 250 ansatte, fordelt på 13 vitensentre på 17 ulike lokasjoner. Årlig når vitensentrenes aktiviteter ca. 1,1 millioner mennesker i Norge. Vitensentrene

utgjør med andre ord et kraftig verktøy for å spre realfagsglede og kunnskap ut til unge (og voksne) i hele landet.

Abelia mener Vitensentrene bør tas med i det videre arbeidet med ungdomsmeldingen, og definere tiltak som kan bidra til at vitensentrene kan samarbeide enda bedre med skolen, og bidra til at vitensentrene kan nå ut til flere barn og unge.

Vi viser for øvrig til innspill fra Vitensenterforeningen.

En skole som bygger "21st century skills"

Tiden vi er inne i krever andre ferdigheter enn tidligere. Barn og unge må tilegne seg det som går under betegnelsen "21st century skills" hvor kritisk tenking og digital kompetanse står helt sentralt. Fra vår posisjon noterer Abelia seg at det er kamp om å få tak i og holde på IT-lærerkompetansen på ulike nivå i utdanningsløpet. Den nyeste temarapporten til Kompetansebehovsutvalget løfter fram digital kompetanse som helt avgjørende for å lykkes med grønn omstilling. Grunnopplæringen bør se på muligheter slik man f.eks. har i academia med en ordning for professor II, eller gjennom delte stillinger i høyere yrkesfaglig utdanning, hvor den samme personen kan ha en bistilling ved en utdanningsinstitusjon, og primærtilhørighet i en bedrift.

Behov for mer tverrfaglig arbeid og mer bruk av andre læringsarenaer enn klasserommet

For å sikre mer praktisk og variert læring, økt læring og trivsel, er det viktig at det stimuleres til mer tverrfaglig arbeid og mer bruk av andre læringsarenaer enn det tradisjonelle klasserommet. Det grønne skiftet krever at barn og unge har mer kunnskap om eksempelvis dyrking og høsting av matvekster, aktiviteter hvor kompetansemål i flere fag og tverrfaglige tema kan nås på læringsarenaer utafør det tradisjonelle klasserommet.

Skolene kan med fordel samarbeide mer med bedrifter og organisasjoner. Elever trenger å lære seg spennvidden i hva 'arbeid' er (vil kanskje også kunne øke motivasjonen til å satse på yrkesfag). Rammebetingelsene er for dårlige i dag; utflukter o.a. blir ofte ikke noe av rett og slett fordi det ikke er penger til transport.

Leirskole er en fabelaktig læringsarena for både det faglige og det sosiale. Abelia mener vi må ha bedre rammevilkår for å sende elever på leirskole.

Skolen som arbeidsplass

Vi har fått innspill fra medlemmer om at man bør vurdere å redusere antall undervisningstimer for lærere på barne- og ungdomstrinn til fordel for mer tid til planlegging av undervisning. Sosiale utfordringer og psykisk uhelse blant elever øker, og elevene trenger tid til å få snakket med noen, og de ansatte trenger tid til denne oppgaven. Dette begrunner også hvorfor lærere bør ha mer tid til andre oppgaver enn undervisning, og det må også planlegges slik at elevene får plass til det i sine skoledager.

Abelia har også fått innspill om at det bør vurderes om pedagogstudentenes femte studieår bør erstattes av turnustjeneste. Det vil gi en ressurs til skolen og minske de nyutdannedes praksissjokk.

Styrking av laget rundt rektor

Vi vet i dag at ledelse betyr mye for utviklingen av en skole. Flere og flere arbeidsoppgaver legges til administrasjonen ved en skole uten at ressurser følger med. Hvis man tar utgangspunkt i PAIE-modellen, som sier at en leder håndterer fire lederroller: entreprenør (innovasjon), integrator (inkluderende skole- og arbeidsmiljø), administrator og produsent (skoledagene), ser man at en rektor trenger et lag rundt seg for å kunne oppfylle alle rollene. Blir man alene, går det meste av kapasiteten til administrasjon.

For å videreutvikle skolen slik at den i større grad fremmer elevenes mestring, motivasjon, læring og utvikling, må rektor være entreprenør og tenke innovativt. Rektor må ha tid til å tenke langsiktig, til å kartlegge lokalsamfunnet og legge skolen tett på sin lokale/regionale virkelighet. Rektor må ha tid til å lese seg opp, besøke andre skoler og andre samfunn, legge til rette for elevens stemme, foreldres stemme og de ansatte sin stemme i prosjekter og piloteringer.

Ser en skole at rektor jobber aktivt med dette, vil det også forhåpentligvis også inspirere lærere, elever og foreldre til også å ville delta i utviklingen. Slikt arbeid tar tid, og kan ikke prioriteres foran administrasjon/forvaltning og produksjon. Hvis laget rundt rektor styrkes, vil rektor kunne være

visjonær og innovativ og skape rom for både økt motivasjon, mestring, læring og utvikling. Kanskje vil det også kunne bidra til å gjøre det mer attraktivt å være rektor.

Alle fortjener en ny sjanse

Selv om Abelia mener at opptaksprøve som en del av opptakssystemet kan testes ut på avgrensede fagområder, er vårt hovedsyn at enkeltmenneskets faglige kompetanseheving gjennom å forbedre seg i fag eller ta nye fag er en bedre studieforbereelse enn den standardiserte opptaksprøven som Opptaksutvalget foreslår. Muligheten til forbedringseksamen og nye fag som tellende ved opptak i karakterkvoten bør være del av et framtidig opptakssystem. Vi mener at en stortingsmelding som tar for seg ungdomstid som skal vektlegge faktorer for å øke motivasjonen blant elever, bør komme inn på denne tematikken.

Vennlig hilsen
Abelia

v/ Anja Johansen
Leder for utdanningspolitikk